

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över En översyn av årsredovisningslagarna (SOU 2015:18)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Med anledning av att ett EU-direktiv¹ antogs i juni 2013 tillsatte regeringen en utredning med uppdrag att lämna förslag till hur direktivet skulle genomföras i svensk rätt och vilka förändringar i de svenska årsredovisningsreglerna som behöver göras. I utredningens slutbetänkande föreslås det att nuvarande årsredovisningslagar, d.v.s. årsredovisningslagen (ÅRL) (1995:1554), lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) och lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), ersätts med nya lagar. Det nya direktivet innebär att medlemsstaterna får ökade möjligheter att införa lättnader i regelverket för främst de minsta företagen. En för svensk årsredovisning ny företagsgrupp kallad mikroföretag införs. Dessa föreslås inte längre vara skyldiga att i årsredovisningen och förvaltningsberättelsen rapportera i samma utsträckning som tidigare. För att räknas som ett mikroföretag får företaget inte överstiga mer än högst ett av gränsvärdena, medeltal anställda 3, balansomslutning 1,5 miljoner kronor och nettoomsättning 3 miljoner kronor. Ett företag som klassificeras som mikroföretag ska inte längre vara skyldig att lämna vissa så kallade upplysningskrav i sin årsredovisning. Vidare undantas mikroföretagen från vissa krav på förvaltningsberättelsens innehåll. Utöver detta föreslås även en rad andra förenklingar som omfattar fler företagsgrupper än endast mikroföretag. Det rör sig bl.a. om hur undertecknandet av års- eller koncernredovisningen ska gå till och vissa särskilda upplysningskrav som inte längre har någon motsvarighet i EU-direktivet och därför tas bort från de svenska regelverken. Även vissa förenklingsförslag som enbart berör kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsbolag föreslås.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Syftet med förslaget

Av betänkandet framgår det att utredningen har haft i uppdrag att inom ramen för vad som är tillåtet enligt EU-direktivet föreslå de förenklingar som är möjliga för de minsta företagen. Det anges vidare att utredningen haft som utgångspunkt att de undantag och lättnader som direktivet erbjuder ska utnyttjas så länge det inte finns starka skäl mot det. Vad gäller EU-direktivet i sig så anges det i utredningens

¹ Europaparlamentets och Rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag.

kommittédirektiv som finns med som bilaga till betänkandet att det bl.a. syftar till att minska byråkratin och förenkla bestämmelserna, framför allt för de minsta företagen. Att detta även är utredningens syfte framgår i betänkandets kapitel Konsekvensanalys.

Regelrådet finner beskrivningen av syftet med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det aktuella EU-direktivet innehåller till stora delar rambestämmelser som medger ett stort handlingsutrymme för medlemsstaterna att själva styra genomförandet. Som nämnts ovan framgår det att utredningen har haft som utgångspunkt att utnyttja de undantag och förenklingar som direktivet erbjuder förutsatt att det inte finns starka skäl som talar emot det. För varje förslag som presenteras finns det i kapitlet Konsekvensanalys en sammanfattande redovisning av alternativa lösningar. Mer resonemang om alternativ finns även i de kapitel i betänkandet där förslaget presenteras och motiveras. För en del alternativa förslag finns det även beloppsmässiga konsekvenser beskrivna.

Det är Regelrådet uppfattning att utredningen på ett pedagogiskt och tydligt sätt i kapitlet Konsekvensanalys visat vilka alternativ som övervägts och varför de inte genomförts. Utförligare information om alternativen och skälen till de förslag som slutligen presenteras går sedan lätt att ta del av i andra delar av betänkandet. Att utredningen redovisar alternativ och vissa fall även beloppsmässiga konsekvenser för varje förslag på ett så lättillgängligt sätt visar enligt Regelrådet att förslagen är väl bearbetade.

Regelrådet finner beskrivningen av alternativa lösningar och effekter om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det finns uttalade bedömningar i kapitlet Konsekvensanalys att förslaget inte står i strid med EU-rättsliga regler. För beskrivning av på vilket sätt förslaget överensstämmer med EU-rätten finns det både i kapitlet Konsekvensanalys, samt utförligare angivet i andra delar av betänkandet, information om vilka ramar och möjligheter till handlingsutrymme EU-direktivet erbjuder i varje delförslag.

Regelrådet finner beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges i betänkandets kapitel Konsekvensanalys att utredningens förslag ska träda i kraft den 1 januari 2017 och tillämpas för första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2016. I kapitlet Ikraftträdande i betänkandet framgår hur utredningen resonerat i valet av ikraftträdandedatum. Kortfattat har en avvägning gjorts mellan fördelen med att lättnader kommer företagen till del så snart som möjligt och behovet av en omställningsperiod för den stora mängd berörda företag att förbereda sig för tillämpningen av det nya regelverket. Slutsatsen utredningen gör är att förslaget inte bör träda i kraft alltför nära i tiden och att 1 januari 2017 anses vara ett lämpligt val. Vad gäller behov av speciella informationsinsatser framgår det i kapitlet Konsekvensanalys att förutom de uppdateringar av informationsbroschyrer och liknande material som berörda myndigheter uppgett blir nödvändiga finns inget övrigt behov av informationsinsatser.

Regelrådet finner beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

De berörda företagen beskrivs i betänkandets kapitel Konsekvensanalys. Med hjälp av statistik från Statistiska Centralbyrån, Bolagsverket och Finansinspektionen anges det i utredningen att det finns drygt 470 000 aktiebolag och ca 15 000 ekonomiska föreningar eller handelsbolag som berörs av förslagen. Av de företag som berörs framgår det att knappt 365 000 klassificeras som små företag enligt definitionen i ÅRL och att av dessa är knappt 258 000 att anse som mikroföretag med den definition som utredningen föreslår². I de övriga företagsklasserna anges att antalet företag är ca 1 600 (stora företag), 5 200 (medelstora) och 1 300 (företag av allmänt intresse). De berörda företagen anges vara verksamma inom näringslivets alla branscher. Vissa förslag berör endast företag som omfattas av ÅRKL och ÅRFL. De kreditinstitut och värdepappersföretag som omfattas av ändringarna i ÅRKL anges vara ca 300. De försäkringsbolag som omfattas av ändringarna i ÅRFL anges vara 281. Det finns i beskrivningen också angivet att det för närvarande finns ca 3 600 revisorer som berörs.

Beskrivningen ger enligt Regelrådet en tydlig bild av de berörda företagen. Det hade dock varit önskvärt om kreditinstituten, värdepappersbolagen och försäkringsbolagen varit storleksmässigt beskrivna.

Regelrådet finner, trots angivet önskemål ovan, beskrivningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Det finns i kapitlet Konsekvensanalys beskrivet hur de berörda företagens administrativa kostnader påverkas. I och med de lättnader som föreslås om att mikroföretagen inte behöver lämna notupplysningar i samma utsträckning som tidigare beräknas kostnaderna för administration minska med 73 miljoner kronor. Utöver det tillkommer ytterligare 22,8 miljoner kronor i minskade kostnader för förenklings i förvaltningsberättelsen. Hur utredningen kommit fram till dessa belopp redogörs för utförligt för varje ändrat upplysningskrav och det anges även vad beloppet skulle vara om utredningen istället utnyttjat de högsta gränsvärden som direktivet tillåtit och fler företag därmed hade klassificerats som mikroföretag. Det anges också att de belopp som utredningen presenterar är osäkra beroende på osäkerheten i beräkningsmetoden. Det presenteras vidare ytterligare beräkningar och antaganden om kostnadsbesparingar som berör fler företag än bara mikroföretag. Det kan bl.a. nämnas knappt två miljoner kronor i besparing tack vare ett förenklat förfarande vid färdigställandet av årsredovisning och ca 10 miljoner respektive för två upplysningskrav som föreslås upphöra att gälla. Kostnadsminskningar som enbart företag som omfattas av ÅRKL och ÅRFL berörs av uppskattas till totalt ca 250 000 kr. Även för dessa exempel finns det angivet att en hög grad av osäkerhet råder ifråga om beloppens exakthet. Även om förslagen till största del antas leda till minskade kostnader framgår det också att ett visst merarbete kan tillkomma vid upprättandet av den första årsredovisningen efter att de nya reglerna börjat tillämpas. Denna extra tid anges till mellan 0,5 – 1 timme per företag och innebär ca 500 kronor, vilket är uppgifter som givits av utredningens experter.

Regelrådet finner både uppställningen och presentationen av de kostnadsförändringar som förslaget medför som tydliga och utförliga. Detaljnivån i redovisningen är hög samtidigt som det också ges en bra sammanräkning av vad förslagets kostnadsförändringar innebär totalt sett. Regelrådet ser det också som positivt att utredningen sökt hjälp med beräkningar av kostnader, och även redovisat det, samt också angivit de osäkerhetsfaktorer som föreligger.

² För att räknas som ett mikroföretag får företaget inte överstiga mer än högst ett av gränsvärdena, medeltal anställda 3, balansomsättning 1,5 miljoner kronor och nettoomsättning 3 miljoner kronor.

Regelrådet finner beskrivningen av påverkan på berörda företags administrativa kostnader godtagbar.

Andra kostnader

Det anges att det kommer att krävas vissa utbildningsinsatser för redovisningskonsulter och revisorer. Uppskattningsvis anges en halvdags- eller en heldagskurs behövas för detta ändamål och kostnaden bedöms av utredningens experter till ca 7 000 kronor per heldagskurs. Om detta är inklusive den förlorade arbetstid som revisorn som går kursen drabbas av framgår inte.

Regelrådet anser att beskrivningen av hur kostnaderna utvecklas till följd av utbildningsbehov är tillräckliga även om det hade varit önskvärt med information om det belopp som anges även inkluderar kostnaden för förlorad arbetstid.

Regelrådet finner beskrivningen av påverkan på berörda företags andra kostnader godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det framgår av kapitlet Konsekvensanalys att utredningens förslag kan få effekten att det blir något mer attraktivt ur ett kostnadsperspektiv att klassificeras som ett litet företag eller ett mikroföretag. Det blir en konkurrensfördel för dessa i och med de lägre kostnaderna och den minskade byråkratin. Detta var också ett uttalat syfte med både direktivet och utredningens förslag. Vidare framgår det att konkurrensförhållandena inte på ett avgörande sätt bedöms påverkas av utredningens förslag.

Regelrådet finner beskrivningen av påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Utöver de konsekvenser som redan redogjorts för ovan finns det inte redovisat någon annan direkt påverkan för berörda företag. En konsekvens som dock tas upp i kapitlet Konsekvensanalys är att den statistikinsamling som Statistiska Centralbyrån genomför påverkas då den information som är tillgänglig via årsredovisningar kommer att minska. En effekt av detta anges vara att myndigheten tvingas öka den direkta statistikinsamlingen från företagen och att behoven av direktkontakt med företag för kompletterande information kommer att öka.

Regelrådet finner beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det framgår av betänkandet att ett uttalat syfte med både EU-direktivet och utredningens förslag är att underlätta för mindre företag genom att förenkla reglerna kring årsredovisning och därmed minska de administrativa bördorna. Vidare har utredningen haft som utgångspunkt att utnyttja de möjligheter till förenkling som direktivet medger förutsatt att det inte finns starka skäl som talar mot det.

Det är för Regelrådet uppenbart att det funnits anledning att visa särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning samt att utredningen genom sina förslag också gjort det. I de fall en möjlighet till förenkling för små företag inte utnyttjas fullt ut finns det angivet skälen bakom.

Regelrådet finner beskrivningen av om särskild hänsyn tagits till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Samtliga av Regelrådets omdömen ovan är positiva. Särskilt uppskattar Regelrådet den noggranna genomgången av alternativa lösningar och beskrivningen av hur utredningen resonerat vid val av

lösning. Kapitlet Konsekvensanalys är vidare strukturerat på ett tydligt sätt och att varje föreslagen förändring beskrivs och utreds på ett detaljerat sätt innebär att Regelrådet får en klar bild av vad förslaget kan få för konsekvenser. Sammantaget finner Regelrådet att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 2 december 2015.

I beslutet deltog Lennart Palm, vice ordförande, Eleonor Kristoffersson, Sofie Rehnström och Ebba Sjögren.

Ärendet föredrogs av Gustaf Molander.

Lennart Palm
Vice ordförande

Gustaf Molander
Föredragande